

Sygn. akt VIII U 2767/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jacek Chaciński
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Beata Pełczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 listopada 2016 r. w L.

sprawy J. J.

przeciwko Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych likwidatorowi Funduszu Alimentacyjnego

o umorzenie należności wobec likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego

na skutek odwołania J. J.

od decyzji Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych likwidatora Funduszu Alimentacyjnego

z dnia 11 kwietnia 2016r., nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VIII U 2767/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 kwietnia 2016 roku Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - Likwidator Funduszu Alimentacyjnego na podstawie art. 68 ust. 1 w zw. z art. 63 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 114) odmówił J. J. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaconych w zastępstwie świadczeń alimentacyjnych oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością, w kwocie 24.571,60 złotych (k. 49-51 akt ZUS).

Odwołanie od tej decyzji złożył J. J.. Z jego treści wynika, że nie zgadza się z zaskarżoną decyzją i wnosi o jej zmianę poprzez umorzenie spłaty należności wobec Funduszu Alimentacyjnego. Dodał, że w jego ocenie sytuacja, w jakiej się znajduje spełnia warunki do uznania jej za uzasadniony przypadek będący podstawą umorzenia zaległości. Wyjaśnił, że żona wystąpiła o zasądzenie alimentów z przyczyn ekonomicznych, oboje wówczas zostali zwolnieni z pracy. Wcześniej jego żona zwracała się o pomoc do Ośrodka Pomocy (...) i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jednakże odpowiedź wymienionych instytucji była negatywna (k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że nie zachodzą przesłanki uzasadniające umorzenie należności wnioskodawcy względem Funduszu Alimentacyjnego w

likwidacji, albowiem brak możliwości jednorazowej spłaty zobowiązań nie przesądza o trwałym braku możliwości choćby stopniowej spłaty zadłużenia (k. 5 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

J. J. urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna). W dniu 21 lipca 1984 roku zawarł związek małżeński z D. J.. Z małżeństwa ma czworo dzieci, obecnie w wieku 30, 28, 25 oraz 18 lat. Pod koniec lat 90-tych ubiegłego wieku wnioskodawca i jego żona zostali zwolnieni z pracy. Wnioskodawca nie wywiązywał się z ciążącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie małoletnich dzieci, związku z czym D. J. reprezentująca małoletnich wystąpiła z powództwem o zasądzenie alimentów. Wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 8 grudnia 2003 roku, w sprawie sygn. akt III RC 478/03 zasądzono na rzecz B. J. i A. J. alimenty, które następnie zostały podwyższone do kwoty po 440 złotych miesięcznie, na rzecz każdej z nich wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 3 kwietnia 2006 roku w sprawie III C 3709/05 (zeznania wnioskodawcy – k. 16v.-17 a.s., odpis wyroku – k. 22 akt ZUS).

Wnioskodawca nie wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego względem małoletnich dzieci, dlatego też na rzecz dzieci zostały przyznane świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W dniu 18 lutego 2016 roku J. J. złożył wniosek o umorzenie zadłużenia wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego (k. 1 akt ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił, że zadłużenie wnioskodawcy wobec funduszu alimentacyjnego wynosi łącznie 24.571,60 złotych i zaskarżoną decyzją z 11 kwietnia 2016 roku odmówił umorzenia wskazanego zadłużenia (wniosek wewnętrzny - k. 40-44 akt ZUS, decyzja k. – 49-51 akt ZUS).

J. J. w chwili obecnej pozostaje w separacji z żoną D. J., orzeczoną na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 3 kwietnia 2006 roku w sprawie III C 3709/05. Jest współwłaścicielem nieruchomości w postaci domu mieszkalnego o powierzchni 60m², składającego się z trzech pokoi oraz kuchni, a także współwłaścicielem gruntów rolnych o powierzchni 1,88 ha. Innego majątku, zarówno ruchomego jak i nieruchomego nie posiada (odpis wyroku – k. 22 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy – k. 16v.-17 a.s., oświadczenie o możliwościach płatniczych – k. 8-12 akt ZUS, nakaz płatniczy – k. 15 akt ZUS).

Obecnie zamieszkuje w pomieszczeniu przerobionym na mieszkanie, znajdującym się w budynku gospodarczym. W domu zamieszkuje natomiast żona wnioskodawcy wraz z dziećmi. Pomimo orzeczonej separacji J. J. prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z żoną i trzema córkami. Syn jest w wojsku. Wnioskodawca nie pracuje, jest zarejestrowany, jako osoba bezrobotna. Nie ma prawa do zasiłku. Utrzymuje się z prac dorywczych, z których uzyskuje około 500 złotych miesięcznie. Uzyskuje również dopłaty z Unii Europejskiej w wysokości 1.600-1.700 złotych rocznie. W gospodarstwie rolnym na obszarze około 40 arów uprawia maliny, a także truskawki. Żona wnioskodawcy również nie pracuje, jest zarejestrowana, jako osoba bezrobotna, utrzymuje się z prac dorywczych. Nadto otrzymuje 129 złotych z Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w C. tytułem zasiłku rodzinnego oraz 63 złotych dodatku do zasiłku rodzinnego na pokrycie wydatków związanych z dojazdem dziecka do szkoły (zeznania wnioskodawcy – k. 16v.-17 a.s., oświadczenie o możliwościach płatniczych – k. 8-12 akt ZUS, zaświadczenia – k. 16, 28 i 35 akt ZUS).

J. J. obecnie nie ma żadnych zobowiązań wobec banków i osób fizycznych. Wysokość stałych miesięcznych opłat określił na kwotę 1.880 złotych, w tym opłaty eksploatacyjne: 900 złotych, koszty związane z leczeniem: 520 złotych oraz inne wydatki: 460 złotych (oświadczenie o możliwościach płatniczych – k. 8-12 akt ZUS, rachunki i faktury – k. 17, 18, 19 akt ZUS). Z uwagi na zaległości alimentacyjne, na wniosek wierzyciela – Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Opolu Lubelskim prowadzi postępowanie egzekucyjne w sprawie Kmp 103/01 (wezwanie do zapłaty należności – k. 26 akt ZUS).

Pozostająca we wspólnym gospodarstwie domowym z wnioskodawcą pełnoletnia córka M. jest chora na (...) utrzymuje się ze świadczenia rentowego w najniższej wysokości. Jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym

(zeznania wnioskodawcy – k. 16v.-17 a.s., oświadczenie o możliwościach płatniczych – k. 8-12 akt ZUS, zaświadczenie lekarskie i orzeczenie o niepełnosprawności – k. 39 akt ZUS).

Wnioskodawca nie ubiega się o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy, nie dysponuje orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności (okoliczność bezsporna). W 2012 roku doznał(...) (zeznania wnioskodawcy – k. 16v.-17 a.s., zaświadczenie lekarskie – k. 39 akt ZUS)

Sąd obdarzył wiarą wszelkie powołane wyżej dowody z dokumentów. Ich wiarygodność nie budzi żadnych wątpliwości, bowiem zostały sporządzone przez uprawnione do tego podmioty. Z tego względu stanowią one podstawę ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie. W świetle powyższego należało stwierdzić, że również zeznania wnioskodawcy zasługują na uwzględnienie. Jedynym wyjątkiem są jego twierdzenia, że choruje na nadciśnienie i ma problemy z kręgosłupem, albowiem na tą okoliczność nie przedstawił stosownej dokumentacji medycznej.

Odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 114, ze zmianami), w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Ustawodawca nie sprecyzował jak należy rozumieć owe szczególne uzasadnione przypadki jednakże wskazał, iż dotyczyć mają one sytuacji zdrowotnej lub rodzinnej osoby dłużnika. Przyjmuje się, że przez szczególnie uzasadnione okoliczności należy rozumieć chorobę dłużnika lub członków jego rodziny, nad którymi osoba zobowiązana do spłaty należności sprawuje bezpośrednią opiekę uniemożliwiającą pozyskanie dochodów niezbędnych do podjęcia spłaty zadłużenia, bezskuteczność egzekucji, ubóstwo zagrażające dalszej egzystencji dłużnika poprzez nie zapewnienie minimum socjalnego w zakresie, który uniemożliwia spłatę zadłużenia w dłuższym okresie czasu, zdarzenia losowe, klęski żywiołowe.

Wystąpienie szczególnie uzasadnionego przypadku umożliwiającego skorzystanie z umorzenia należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego podlega ocenie sądu ubezpieczeń społecznych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 roku (II UK 133/11, LEX nr 1168184). W orzecznictwie Sądu Najwyższego uważa się, że w rozumieniu art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych "szczególnie uzasadnione przypadki" związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego, to sytuacje nadzwyczajne, powstałe w wyniku wypadku losowego, niezależne od zobowiązanego, w następstwie których jego sytuacja ulega takiemu pogorszeniu, że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a nadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji. Z tych przyczyn zobowiązany nie jest w stanie na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie czasowej regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 roku, II UK 133/11, LEX nr 1168184, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 roku, I UK 119/10, LEX nr 686798, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 roku, I UK 270/09, LEX nr 585729, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2008 roku, II UK 359/07, Lex nr 544685).

Zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy, jak również materiał dowodowy zgromadzony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie stanowi podstawy do umorzenia przedmiotowych należności. Wnioskodawca, jak sam wskazuje, obecnie nie leczy się, nie przedstawił żadnej dokumentacji medycznej, z której wynikałoby ograniczenie jego zdolności do podjęcia zatrudnienia. Jedynym przedłożonym zaświadczeniem lekarskim, jest to, które potwierdza, iż faktycznie w 2012 roku doznał urazu nogi. Nie jest uznany za osobę całkowicie lub częściowo niezdolną do pracy, nie ma orzeczonego stopnia niepełnosprawności. W ocenie Sądu sytuacja, jak wyżej wskazana pozwala wnioskodawcy

świadczyć pracę, czego zresztą dowodzi podejmując prace dorywcze i pracując w gospodarstwie rolnym. Tym samym może uzyskiwać dochody umożliwiające konsekwentne regulowanie zaległości alimentacyjnych.

Trudna sytuacja finansowa również nie stanowi dostatecznej argumentacji za umorzeniem należności. Ma ona powszechny charakter wśród dłużników Funduszu Alimentacyjnego. Sąd wziął pod uwagę, że skarżący uchylał się od wynikającego z art. 133 § 1 k.r.o. obowiązku alimentacyjnego wobec swoich dzieci, co w konsekwencji doprowadziło do powstania zadłużenia w funduszu alimentacyjnym, z którego wypłacane były świadczenia w zastępstwie zobowiązanego.

Z dniem 1 maja 2004 roku fundusz alimentacyjny przeszedł w stan likwidacji, a jego aktywa i pasywa stały się aktywami i pasywami Skarbu Państwa (art. 63 ust. 1 i ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych) oraz to, że świadczenia wypłacane z funduszu alimentacyjnego miały i nadal mają charakter zwrotny. Umorzenie zadłużenia, w ocenie Sądu, stanowiłoby premiowanie postawy wnioskodawcy i akceptację sytuacji, w której zobowiązany do alimentacji świadomie, przez długi okres czasu, uchylał się od ciężącego na nim obowiązku.

Wnioskodawca jest osobą zdolną do pracy, stan zdrowia umożliwia podjęcie zatrudnienia lub podejmowanie prac dorywczych. W ocenie Sądu Okręgowego wskazane wyżej okoliczności wynikające z sytuacji rodzinnej i zdrowotnej wnioskodawcy nie stanowią podstawy do przyjęcia, że jest to „szczególnie uzasadniony przypadek związany z sytuacją rodzinną i zdrowotną”, o jakim mowa w art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Z tych względów, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.